

Program współpracy Powiatu Grajewskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021 rok.

§ 1. Ilekroć w Programie jest mowa o:

- 1) ustawie - rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 688.),
- 2) o samorządzie powiatowym - należy przez to rozumieć zarówno organy samorządowe jak i jednostki organizacyjne powiatu grajewskiego, realizujące określone zadania publiczne, należące do zadań powiatu, w tym Starostwo Powiatowe w Grajewie,
- 3) Powiecie - rozumie się przez to Powiat Grajewski,
- 4) Zarządzie - rozumie się przez to Zarząd Powiatu Grajewskiego,
- 5) Radzie - rozumie się przez to Radę Powiatu Grajewskiego,
- 6) Powiatowej Radzie Działalności Pożytku Publicznego rozumie się przez to Radę powołaną przez zarząd powiatu na podstawie Art.41e ust.1 z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 688.),
- 7) o organizacjach pozarządowych i innych podmiotach - należy przez to rozumieć organizacje i podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy, prowadzące na obszarze powiatu grajewskiego działalność pożytku publicznego w rozumieniu ustawy,
- 8) uczestnikach Programu - rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 688),
- 9) dotacji - rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 126,127 ust. 1 pkt 1 lit.e oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 869),
- 10) konkursie - rozumie się przez to konkurs ofert, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy,
- 11) o sferze zadań publicznych - należy przez to rozumieć zadania, o których mowa w art. 4 ustawy,
- 12) o zadaniach powiatu - należy przez to rozumieć zadania publiczne, należące do zakresu działania powiatu według ustawy o samorządzie powiatowym.

§ 2. Celem głównym Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy na 2021 rok, jest efektywne wykorzystanie społecznej aktywności w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Powiatu Grajewskiego.

§ 3. Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami,
- 2) umacnianie w świadomości społecznej poczucia współodpowiedzialności za społeczność lokalną i realizację jej potrzeb,

- 3) stwarzanie warunków do zwiększania aktywności społecznej mieszkańców Powiatu w celu skutecznego zaspokajania potrzeb zbiorowych,
- 4) budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez promowanie aktywności społecznej dorosłych, młodzieży i dzieci, w tym działań na zasadach wolontariatu,
- 5) uzupełnianie przez organizacje działań Powiatu w zakresie nie obejmowanym przez jednostki samorządowe,
- 6) zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- 7) poznanie środowiska organizacji w powiecie,
- 8) promowanie działalności organizacji pozarządowych.

§ 4. Współpraca Powiatu z organizacjami opiera się na zasadach:

- 1) pomocniczości, która oznacza, że Starosta zleca realizację zadań publicznych, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób profesjonalny, terminowy i spełniający oczekiwania odbiorców,
- 2) suwerenności stron, która oznacza, że stosunki pomiędzy Powiatem, a organizacjami są kształtowane z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności w swojej działalności statutowej,
- 3) partnerstwa, które oznacza dobrowolną współpracę równorzędnych sobie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiągnięciu razem wytyczonych celów; zgodnie z tą zasadą partnerzy dążąc do kompromisu, uwzględniają zgłaszane uwagi, wyjaśniają rozbieżności, wysłuchują siebie nawzajem, wymieniają poglądy, konsultują pomysły, wymieniają informacje, aktywnie uczestniczą we współpracy,
- 4) efektywności, która oznacza, że partnerzy uznają za podstawowe kryterium zlecenia zadań publicznych osiągnięcie maksymalnych efektów z ponoszonych nakładów,
- 5) uczciwej konkurencji i jawności, co oznacza w szczególności, że partnerzy są rzetelni i uczciwi, działania i procedury są przejrzyste, decyzje są obiektywne, wszyscy potencjalni realizatorzy zadań publicznych mają jednakowy dostęp do informacji i jednakowe możliwości ubiegania się o dotacje.

§ 5. Obszar współpracy Powiatu z uczestnikami Programu obejmuje sferę zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy.

§ 6. Współpraca Powiatu z organizacjami oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy odbywa się w szczególności w następujących formach:

- 1) zlecenia organizacjom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie lub odrębnych przepisach poprzez:
 - a) powierzanie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
 - b) realizację zadań publicznych w trybie art. 19a ustawy,
- 2) współdziałania z organizacjami w pozyskiwaniu środków finansowych z zewnętrznych źródeł, w tym z funduszy Unii Europejskiej poprzez:
 - a) informowanie o potencjalnych źródłach finansowania i zasadach udzielania dotacji,
 - b) opiniowanie wniosków organizacji o dotacje ze źródeł zewnętrznych,
 - c) udzielanie pomocy w przygotowywaniu wniosków o dotacje,
 - d) promowanie ciekawych programów mogących uzyskać środki ze źródeł zewnętrznych,
 - e) wspierania działań promujących pozyskiwanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych lokalnym organizacjom pożytku publicznego,

- 3) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności, współdziałanie i popularyzowania działalności organizacji poprzez:
 - a) publikowanie informacji dotyczących wspólnych działań podejmowanych przez Powiat i organizacje na stronie internetowej Starostwa Powiatowego (www.starostwograjewo.pl),
 - b) udział przedstawicieli organizacji w sesjach Rady Powiatu i posiedzeniach Komisji Rady Powiatu,
 - c) publikowanie informacji dotyczących działalności organizacji w wydawanych przez Powiat materiałach promocyjnych, informacyjnych i naukowych, oraz publikowanie na stronach internetowych Starostwa Powiatowego przekazywanych przez organizacje informacji o przewidywanych do realizacji lub realizowanych zadaniach publicznych,
 - d) udostępnianie stron internetowych, w tym BIP Starostwa do publikacji informacji i materiałów własnych organizacji pozarządowych, działających na terenie powiatu.
- 4) konsultowania z organizacjami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji poprzez:
 - a) organizowanie przez Powiat konsultacji w sprawach realizacji poszczególnych jego zadań związanych z działalnością statutową organizacji,
 - b) informowanie przedstawicieli organizacji o planowanych sesjach Rady Powiatu i posiedzeniach Komisji Rady Powiatu oraz udostępnianie projektów uchwał odnoszących się do zagadnień związanych z profilem działalności tych organizacji,
- 5) obejmowania patronatem Starosty Grajewskiego działań, wydarzeń i inicjatyw podejmowanych przez organizacje na zasadach określonych w sprawie Regulaminu przyznawania Patronatu Starosty Grajewskiego,
- 6) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze organizacyjnym, doradczym i inicjatywnym złożonych z przedstawicieli organizacji i organów administracji samorządowej w celu:
 - a) tworzenia i konsultowania programów,
 - b) wspólnego rozpoznawania potrzeb społeczności lokalnej i planowania działań służących ich zaspokajaniu,
 - c) wspólnego organizowania konferencji, seminariów i szkoleń,
- 7) udziału przedstawicieli organizacji w roli obserwatorów lub członków w komisjach opiniujących - oceniających oferty konkursowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom,
- 8) szkoleń, doradztwa i udzielania przez Powiat pomocy merytorycznej organizacjom,
- 9) promowania przez Powiat działalności organizacji i pomoc w tworzeniu ich dobrego wizerunku,
- 10) udzielania przez Powiat wsparcia pozafinansowego organizacjom, takiego jak np. bezpłatne udostępnianie sali konferencyjnej na spotkania organizacji,
- 11) pomocy w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych,
- 12) współpraca z Radami Działalności Pożytku Publicznego.

§ 7. Sfera priorytetowych zadań publicznych obejmuje zadania w zakresie:

1. Kultury oraz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej poprzez:
 - a) rozbudzanie zamiłowania do lokalnych tradycji narodowych, obywatelskich i kulturowych (artystycznych) poprzez organizowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - b) organizowanie i promowanie działań mających na celu zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowo-historycznego,

- c) organizowanie uroczystości i imprez okolicznościowych i patriotycznych przy współdziałaniu środowisk kombatanckich oraz wspieranie udziału ich przedstawicieli w uroczystościach patriotycznych,
- d) organizowanie i promowanie wydarzeń kulturalnych w Powiecie Grajewskim o zasięgu lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim,
- e) promocja działań i dokonań lokalnych twórców.

2. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych:

- a) organizowanie i promowanie różnych form integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem,
- b) organizowanie i promowanie działań mających na celu zmianę postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- c) popularyzacja osiągnięć osób niepełnosprawnych w tym na stronie internetowej Powiatu.

3. Porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:

- a) organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego, wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży, w tym z rodzin dysfunkcyjnych,
- b) wspieranie działań służących harmonijnemu rozwojowi sprawności fizycznej i sfery psychicznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych,

4. Wspierania i upowszechniania sportu i kultury fizycznej:

- a) upowszechnianie sportu i kultury fizycznej poprzez propagowanie różnych dyscyplin sportowych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym emerytów i rencistów,
- b) promocja działań trenerów, instruktorów oraz sportowców osiągających wybitne wyniki we współzawodnictwie sportowym,

5. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) organizowanie i promowanie działań mających na celu zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

§ 8. Roczny Program współpracy z organizacjami na 2021 r. obowiązuje od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

§ 9. Ustala się sposób realizacji Programu i oceny jego wykonania.

1. Podmiotami realizującymi Program są:

a) Rada Powiatu w zakresie:

- określania kierunków rozwoju lokalnej polityki wspierania aktywności organizacji w sferze zadań publicznych,
- uchwalenia rocznego programu współpracy powiatu z organizacjami,

b) Zarząd Powiatu w zakresie:

- przygotowania Roczno programu współpracy powiatu z organizacjami,
- zapewnienia środków finansowych na realizację Programu,
- ogłoszenia otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie,
- decydowania o przyznaniu dotacji i zawieraniu umów na wykonanie zadań publicznych i innych form pomocy poszczególnym organizacjom.

c) Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego w zakresie:

- opiniowania projektu strategii rozwoju Powiatu;
- opiniowania projektów uchwał i aktów prawa miejscowego, dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym programów współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- wyrażania opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych;
- udzielania pomocy i wyrażania opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi;
- wyrażania opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych;

d) Organizacje pozarządowe w zakresie:

- inicjowania działań pozafinansowych w sferze zadań pożytku publicznego,
- zgłaszania swoich propozycji zadań publicznych do realizacji,
- stosowania obowiązującego trybu przystępowania do konkursu ofert,
- zadań publicznych wspieranych lub powierzanych do realizacji zgodnie z warunkami umowy,
- prawidłowego wykorzystania i rozliczenia środków otrzymanych na realizację zadań.

2. Zarząd w terminie do 31 maja 2021 r. przedłoży Radzie Powiatu sprawozdanie z realizacji Programu za rok 2020 r. zawierające ilościowe dane o udzielonych przez Powiat bądź jego jednostki organizacyjne formach wsparcia. Sprawozdanie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej. Oceny realizacji Programu dokonuje Rada Powiatu.

3. Miernikami efektywności realizowanego Programu są:

- a) liczba organizacji realizujących zadania publiczne na rzecz społeczności lokalnej,
- b) wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu powiatu na realizację zadań publicznych przez organizacje,
- c) liczba adresatów poszczególnych zadań publicznych,
- d) liczba zadań publicznych zrealizowanych przez organizacje, które zostały zlecone w drodze otwartego konkursu ofert i trybu pozakonkursowego,
- e) liczba ofert złożonych przez organizacje z wyszczególnieniem zadań zleconych w otwartym konkursie ofert i w trybie pozakonkursowym,
- f) liczba umów zawartych z organizacjami na realizację zadań publicznych,
- g) liczby form współpracy Powiatu Grajewskiego z organizacjami pozarządowymi o charakterze pozafinansowym, ze szczególnym uwzględnieniem działań, których członkami są przedstawiciele organizacji pozarządowych.
- h) łącznej wysokości środków finansowych zaangażowanych w realizację zadań publicznych w wyniku zawarcia stosownych umów z organizacjami pozarządowymi;
- i) łącznej wysokości środków finansowych zaangażowanych przez organizacje pozarządowe w realizację zadań publicznych w związku z umowami, o których mowa w pkt f).

§ 10. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu zostanie określona w uchwale Rady Powiatu w sprawie budżetu Powiatu Grajewskiego na 2021 r. Wysokość środków planowanych na realizację Programu w 2021 r. (dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego udzielone w trybie art. 221 ustawy na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego) wyniesie nie mniej niż **25.000,00 zł** (słownie złotych: dwadzieścia pięć tysięcy 00/100) zgodnie z poniższym zestawieniem:*)

L.p.	Zadania w zakresie	Kwota ogółem
1.	kultury fizycznej	nie mniej niż 10.000,00 zł
2.	wspierania osób niepełnosprawnych	nie mniej niż 3.000,00 zł
3.	podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	nie mniej niż 5.000,00 zł
4.	różnorodnych zagrożeń w sferze bezpieczeństwa publicznego	nie mniej niż 4.000,00 zł
5.	przeciwdziałania przemocy w rodzinie	nie mniej niż 3.000,00 zł
ogółem		nie mniej niż 25.000,00 zł

*) W ramach realizacji zadań publicznych kwoty przedstawione w powyższym zestawieniu na realizację poszczególnych zadań mogą być zmniejszone/przesunięte na inne rozdziały klasyfikacji budżetowej. Dotyczy to sytuacji, gdy nie zostanie złożona oferta na dane zadanie lub powstanie konieczność zmniejszenia budżetu w części przeznaczony na realizację danego zadania z ważnych przyczyn niemożliwych do przewidzenia w dniu ogłaszania konkursu. W przypadku, gdy na realizację zadań określonych w poz. 1 i 4 wpłynęły tylko po jednej ofercie, wysokość dotacji będzie ograniczona do kwoty 3 000,00 zł.

§ 11. Przyjmuje się sposób tworzenia Programu oraz ustala przebieg konsultacji.

1. Harmonogram prac nad przygotowaniem projektu Programu określa terminy:
 - a) składania przez organizacje propozycji do projektu,
 - b) opracowania projektu,
 - c) skierowania projektu do konsultacji,
 - d) rozpatrzenia złożonych opinii i uwag do projektu,
 - e) skierowania projektu pod obrady Rady Powiatu.
2. Harmonogram prac nad przygotowaniem projektu Programu oraz ten projekt są publikowane na stronie internetowej powiatu www.starostwograjewo.pl oraz na tablicy ogłoszeń w Starostwie Powiatowym w Grajewie. Dodatkowo przesyłane są organizacjom.
3. Uwagi i propozycje dotyczące projektu Programu można składać w terminie 11 dni od jego umieszczenia na stronie internetowej powiatu www.starostwograjewo.pl, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Grajewie bip.starostwograjewo.pl oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Grajewie, osobiście w Urzędzie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres powiat@starostwograjewo.pl lub tradycyjnej na adres: Starostwo Powiatowe w Grajewie, ul. Strażacka 6 B, 19-200 Grajewo (decyduje data stempla pocztowego).
4. Zgłoszone sugestie i uwagi dotyczące Programu są analizowane i w miarę możliwości uwzględniane.
5. Po przyjęciu uchwały przez Radę Powiatu Program jest zamieszczany na stronie internetowej www.starostwograjewo.pl, w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Grajewie bip.starostwograjewo.pl oraz na tablicy ogłoszeń w Starostwie Powiatowym w Grajewie.

§ 12. Tryb powoływania i zasady działania Komisji konkursowych.

1. Komisje konkursowe powoływane są w celu opiniowania ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w ramach ogłoszonych przez Zarząd otwartych konkursów ofert. Ustala się następujący tryb powoływania i zasady działania Komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert:
 - a) Po ogłoszeniu otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Starosta zaprasza organizacje do zgłaszania kandydatur na członków Komisji konkursowych publikując Ogłoszenie na stronie internetowej starostwa powiatowego www.starostwograjewo.pl oraz kierując zaproszenia do organizacji, które brały udział w otwartym konkursie ofert w roku poprzednim. Kandydatury należy zgłaszać na piśmie do sekretariatu Starostwa w terminie określonym w Ogłoszeniu. Organizacje, które zgłosiły swoje kandydatury na członków Komisji konkursowych są informowane pocztą tradycyjną bądź elektroniczną o powołaniu i składzie Komisji.
 - b) Spośród zgłoszonych przez organizacje kandydatów, Zarząd Powiatu powołuje w drodze uchwały osoby do składu Komisji konkursowej z zastrzeżeniem ust. 4. Komisje konkursowe powoływane są przez Zarząd, odrębnie dla każdego ogłoszonego konkursu ofert.
 - c) Komisja konkursowa składa się z:
 - przedstawiciela Zarządu Powiatu Grajewskiego,
 - nie więcej niż 2. przedstawicieli Starostwa Powiatowego w Grajewie,
 - nie więcej niż 2. przedstawicieli organizacji pozarządowych, z wyłączeniem osób reprezentujących organizacje pozarządowe biorące udział w konkursie,
 - d) Pracami Komisji konkursowej kieruje przewodniczący wybierany spośród członków Komisji na pierwszym posiedzeniu. Przewodniczącego wybiera się w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów.
 - e) Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego wyłącznie w przypadkach określonych w ustawie.
 - f) W pracach komisji konkursowej mogą uczestniczyć także z głosem doradczym osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy.
 - g) Komisja konkursowa ocenia oferty pod względem formalnym, merytorycznym i finansowym w oparciu o kryteria podane w ogłoszeniu o konkursie.
 - h) Komisja konkursowa dokonuje oceny merytorycznej na formularzu „Karta oceny oferty” stosując skalę punktową. Treść formularza zawiera kryteria określone w art. 15 ust.1 ustawy. Najkorzystniejszą ofertą jest ta, która uzyskała największą ilość punktów.
 - i) Z przebiegu konkursu komisja konkursowa sporządza protokół, którego załącznikami są karty oceny oferty. Protokół zawiera w szczególności:
 - oznaczenie miejsca i czasu rozpoczęcia oraz zakończenia postępowania,
 - imiona i nazwiska członków Komisji,
 - wykaz oferentów ubiegających się o realizację zadań publicznych,
 - wskazanie ofert, które zostały odrzucone wraz z uzasadnieniem,
 - wnioski i oświadczenia członków Komisji oraz oferentów ubiegających się o realizację zadania publicznego,
 - wyniki oceny merytorycznej ofert spełniających wymagania formalne,
 - wskazanie oferty lub ofert proponowanych do realizacji wraz z propozycją wysokości dotacji,
 - podpisy członków Komisji konkursowej,

j) Na pierwszym posiedzeniu Komisji konkursowej wszyscy członkowie Komisji podpisują oświadczenie, że w przypadku wystąpienia powiązań, o których mowa w ust. 4 i ust. 5 członek Komisji konkursowej zgłasza ten fakt i zostaje wówczas wyłączony z opiniowania oferty podmiotu, z którym występuje jego powiązanie,

k) Komisja ulega rozwiązaniu po podjęciu przez Zarząd decyzji w formie uchwały o dofinansowaniu zgłoszonych zadań.

2. Do zadań Komisji konkursowej należy w szczególności:

a) formalna weryfikacja złożonych ofert pod względem zgodności ze wzorem oferty określonym w załącznikach do Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz.U. z 2018 r. poz. 2057),

b) merytoryczna ocena ofert spełniających wymagania formalne,

c) propozycja podziału środków finansowych na poszczególne zadania i oferentów je realizujących.

d) sporządzenie protokołu z prac Komisji, o którym mowa w § 12 ust.1 pkt i)

§ 13. Zarząd Powiatu ogłasza otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych nie później niż do końca lutego 2021 r.

§ 14. W zakresie nieuregulowanym w Programie stosuje się przepisy ustawy.